

20.8.2018

FIVA 2/02.04/2018

Julkinen

Aalto Pankkiiriliike Oy
Kalevankatu 4
00100 HELSINKI

Julkisen varoituksen antaminen ja seuraamusmaksun määrääminen

1 Päätös

Finanssivalvonta antaa Finanssivalvonnasta annetun lain (878/2008, jäljempänä FivaL) 39 §:n (14.12.2012/752) 1 momentin nojalla Aalto Pankkiiriliike Oy:lle (Y-tunnus 1911289-7, jäljempänä myös Yhtiö) julkisen varoituksen sen johdosta, että Aalto Pankkiiriliike Oy on:

1. sijoituspalveluna sijoitusneuvontaa tarjotessaan syyskuun 2016–elokuun 2017 välisenä aikana päätöksen kohdassa 3.2.2 tarkemmin kuvatulla tavalla laiminlyönyt noudattaa sijoituspalvelulain (747/2012, jäljempänä SipaL) 10 luvun (14.12.2012/747) 4 §:n 1 momenttia ja säännöstä täydentäviä Finanssivalvonnan määräyksiä, kun Yhtiö on jättänyt hankkimatta riittävät asiakkaiden taloudellista asemaa, sijoituskokemusta ja -tietämystä sekä sijoitustavoitteita koskevat tiedot ennen SipaL:n mukaisen sijoitusneuvonnan tarjoamista asiakkailleen; ja
2. sijoituspalveluna sijoitusneuvontaa tarjotessaan syyskuun 2016–elokuun 2017 välisenä aikana päätöksen kohdassa 3.2.3 tarkemmin kuvatulla tavalla laiminlyönyt noudattaa SipaL:n 10 luvun (14.12.2012/747) 4 §:n 1 momenttia ja säännöstä täydentäviä Finanssivalvonnan määräyksiä, kun Yhtiö ei ole kohdassa 1 todetun laiminlyönnin seurauksena riittävästi varmistunut siitä, että sijoitusneuvonnan kohteena olevat liiketoimet ovat olleet asiakkaille soveltuvia.
3. vakuutusasiamiehenä toimiessaan syyskuun 2016–elokuun 2017 välisenä aikana päätöksen kohdassa 3.4.2 tarkemmin kuvatulla tavalla laiminlyönyt noudattaa vakuutuslainsäädännön (543/1994, jäljempänä VakSopL) 2 luvun 5 §:n (14.5.2010/426) 1 momenttia, kun Yhtiö ei ole strukturoiduista sijoituskohteista tietoja antaessaan kiinnittänyt huomiota niiden valinnan kannalta olennaisiin seikkoihin.

20.8.2018

FIVA 2/02.04/2018

Julkinen

Finanssivalvonta määrää FivaL:n 40 §:n (14.12.2012/752) 1 momentin ja 41 §:n (8.8.2014/611) 1 momentin¹ nojalla Aalto Pankkiiriliike Oy:lle seuraamusmaksun sen johdosta, että Aalto Pankkiiriliike Oy on:

1. sijoituspalveluna sijoitusneuvontaa tarjotessaan syyskuun 2016–elokuun 2017 välisenä aikana päätöksen kohdassa 3.3.2 tarkemmin kuvatulla tavalla laiminlyönyt noudattaa SipaL:n 10 luvun (14.12.2012/747) 9 §:n 1 momenttia ja säännöstä täydentäviä Finanssivalvonnan määräyksiä, kun Yhtiö ei ole säilyttänyt tietoja asiakkaille sijoituspalveluna tarjotusta sijoitusneuvonnasta niin, että tietojen avulla voidaan jälkikäteen todentaa tapahtumien kulku.

Seuraamusmaksun määrä on 20 000 (kaksikymmentätuhatta) euroa ja se määrätään maksettavaksi valtiolle. Seuraamusmaksun täytäntöönpanosta huolehtii Oikeusrekisterikeskus.

Finanssivalvonnan johtokunta on päättänyt julkisen varoituksen antamisesta ja seuraamusmaksun määräämisestä kokouksessaan 17.8.2018.

2 Kuuleminen

Finanssivalvonta on varannut Aalto Pankkiiriliike Oy:lle hallintolain (434/2003) 34 §:n mukaisesti tilaisuuden ennen asian ratkaisemista lausua mielipiteensä asiasta sekä antaa selityksensä sellaisista vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun. Aalto Pankkiiriliike Oy on antanut vastineensa 26.6.2018.

3 Päätöksen perustelut

3.1 Finanssivalvonnan suorittama tarkastus

Finanssivalvonta on tehnyt Yhtiöön syksyllä 2017 tarkastuksen, joka on koskenut Yhtiön menettelytapoja sijoitustuotteiden tarjoamisessa ajalla 1.9.2016–30.8.2017. Tarkastuksen tavoitteena on ollut arvioida, onko Yhtiö noudattanut asianomaisten lakien edellyttämiä menettelytapoja sijoitustuotteita tarjotessaan ja onko asiakkaille tarjottu tai suositeltu asiakkaiden taloudellinen asema, sijoituskokemus- ja tietämys sekä sijoitustavoitteet huomioon ottaen asianmukaisia ja soveltuvia tuotteita.

Tarkastus on kohdistunut pääasiassa yli 65-vuotiaisiin ei-ammattimaisiin sijoittaja- ja vakuutusasiakkaisiin, joille on myyty sijoitusrahastoja tai strukturoituja rahoitusvälineitä (jäljempänä myös sijoitustuotteet) suorana sijoituksena tai vakuutukseen liittyvänä sijoituskohteena.

¹ 3.1.2018 voimaantulleen Finanssivalvonnan annettun lain muutossäädöksellä (1071/2017) momentti on muutettu siten, että seuraamusmaksun määrää Finanssivalvonta.

20.8.2018

FIVA 2/02.04/2018

Julkinen

Tarkastuksessa on käynyt ilmi, että kaikille Yhtiön asiakkaille on tehty aluksi tarvekartoitus, minkä jälkeen on päätetty, onko asiakastapaamisessa ollut kyse suorasta sijoituksesta vai vakuutukseen liittyvästä sijoituskohteesta. Tarkastuksessa ei ole ollut todennettavissa, onko ja jos on, niin miten asiakkaille on selvitetty, että valitusta sijoitustavasta riippuen osassa asiakastapaamisista on ollut kyse sijoituspalvelulain mukaisesta sijoitusneuvonnasta ja siten laajemmasta sijoittajansuojasta, ja osassa vakuutusedustukseen perustuvasta asiamiestoiminnasta ja vakuutusopimuslain mukaisesta vakuutukseen liittyvästä sijoituskohteesta.

Edelleen tarkastuksessa on käynyt ilmi, että Yhtiö on sijoituspalveluna sijoitusneuvontaa tarjotessaan menettelyt SipaL:n säännösten ja niitä täydentävien Finanssivalvonnan antamien määräysten vastaisesti sekä toisaalta vakuutusasiamiehenä toimiessaan edellä mainitun VakSopL:n säännöksen vastaisesti.

Finanssivalvonta on toimittanut Yhtiölle 6.3.2018 päivätyn tarkastuskirjeen, johon Yhtiö on antanut vastineensa 6.4.2018.

3.2 Yhtiön tarjoaman sijoitusneuvonnan säännösten vastaisuus

3.2.1 Sovellettavat säännökset ja määräykset

SipaL:n 1 luvun (14.12.2012/747) 11 §:n 5 kohdan mukaan sijoituspalvelulla tarkoitetaan yksilöllisen suosituksen antamista asiakkaalle tiettyä rahoitusvälinettä koskeväksi liiketoimeksi (*sijoitusneuvonta*).

SipaL:n 10 luvun (14.12.2012/747) 2 §:n 1 momentin mukaan sijoituspalvelun ja oheispalvelun tarjoamisessa on toimittava rehellisesti, tasapuolisesti, ammattimaisesti ja asiakkaan edun mukaisesti.

SipaL:n 10 luvun (14.12.2012/747) 4 §:n 1 momentin mukaan sijoituspalveluyrityksen, joka tarjoaa sijoituspalveluna sijoitusneuvontaa tai omaisuudenhoitoa, on hankittava ennen sijoituspalvelun tarjoamista riittävät tiedot asiakkaan taloudellisesta asemasta, kyseistä sijoituspalvelua tai rahoitusvälinettä koskevasta sijoituskokemuksesta ja -tietämyksestä sekä sijoitustavoitteista, jotta se voi suositella asiakkaalle soveltuvia rahoitusvälineitä ja palvelua.

SipaL:n 10 luvun (14.12.2012/747) 15 §:n 2 kohdan mukaan Finanssivalvonta antaa rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin täytäntöönpanodirektiivin säännösten edellyttämät tarkemmat määräykset 4 §:ssä tarkoitetuista asiakkaalta pykälän 1 ja 2 momentin mukaan pyydettävistä tiedoista ja tietojen pyytämisessä noudatettavista menettelytavoista.

20.8.2018

FIVA 2/02.04/2018

Julkinen

Finanssivalvonnan määräysten ja ohjeiden 16/2013 Finanssipalvelujen tarjoamisessa noudatettavista menettelytavoista (jäljempänä MOK 16/2013) luvun 6.4.1 kohdan 59 määräyksen mukaan sijoituspalvelun tarjoajan on hankittava asiakkaalta tiedot, jotka ovat tarpeen asiakkaaseen liittyvien olennaisten seikkojen ymmärtämiseksi ja joiden perusteella sijoituspalvelun tarjoaja voi tarjotun palvelun luonne ja laajuus huomioon ottaen kohtuudella varmistua siitä, että sijoitusneuvon kohteena oleva liiketoimi täyttää seuraavat edellytykset:

- a) liiketoimi vastaa asiakkaan sijoitustavoitteita
- b) liiketoimi on sellainen, että asiakas pystyy kantamaan taloudellisesti siihen liittyvät asiakkaan sijoitustavoitteiden mukaiset sijoitusriskit
- c) liiketoimi on sellainen, että asiakkaalla on tarvittava sijoituskokemus ja/tai -tietämys suositeltuun liiketoimeen tai sijoitussalkkunsa hoitoon liittyvien riskien ymmärtämiseksi.

MOK 16/2013 luvun 6.4.1 kohdan 62 määräyksen mukaan asiakkaan taloudellista asemaa koskevien tietojen on sisällettävä soveltuvin osin tiedot:

- a) asiakkaan säännöllisen tulon lähteistä ja määrästä
- b) asiakkaan omaisuudesta kuten likvideistä varoista, sijoituksista ja kiinteistöistä
- c) asiakkaan säännöllisistä taloudellisista sitoumuksista.

MOK 16/2013 luvun 6.4.1 kohdan 63 määräyksen mukaan asiakkaan sijoitustavoitteita koskevien tietojen on sisällettävä soveltuvin osin tiedot

- a) siitä, miten kauan asiakas haluaa pitää sijoituksia hallussaan (sijoitushorisontti)
- b) asiakkaan riskinottohalukkuudesta ja riskiprofiilista
- c) sijoituksen tarkoituksesta.

MOK 16/2013 luvun 6.4.1 kohdan 64 määräyksen mukaan asiakkaan sijoituskokemusta ja -tietämystä koskevien tietojen on sisällettävä, ottaen huomioon asiakkaan asiantuntemus, tarjottavan sijoituspalvelun luonne ja laajuus sekä rahoitusvälineen tai liiketoimen laji (mukaan lukien niiden monimutkaisuus ja niihin liittyvät riskit):

- a) asiakkaan jo tuntemat palvelu-, liiketoimi- ja rahoitusvälinetyypit
- b) asiakkaan rahoitusvälineitä koskevien liiketoimien luonne, volyymi ja yleisyys sekä ajanjakso, jonka kuluessa liiketoimet on toteutettu
- c) asiakkaan koulutustaso sekä ammatti (tai tarvittaessa aikaisempi ammatti).

MOK 16/2013 luvun 6.4.1 kohdan 65 määräyksen mukaan jos sijoituspalveluntarjoaja ei saa asiakkaalta SipaL:n 10 luvun 4 §:n

20.8.2018

FIVA 2/02.04/2018

Julkinen

1 momentissa edellytetyjä riittäviä tietoja, se ei saa suositella asiakkaalle kyseistä sijoituspalvelua tai rahoitusvälineitä.

MOK 16/2013 luvun 6.4.1 kohdan 67 määräyksen mukaan sijoituspalvelun tarjoaja voi luottaa asiakkaansa antamiin tietoihin, paitsi jos se tietää tai sen pitäisi tietää, että asiakkaan antamat tiedot ovat selvästi vanhentuneita, virheellisiä tai puutteellisia.

3.2.2 Asiakkailta hankitut tiedot

Finanssivalvonnan tarkastushavainnot

Finanssivalvonnan suorittamassa tarkastuksessa on käynyt ilmi, että Yhtiön hankkimissa asiakkaiden taloudellista asemaa koskevissa tiedoissa on ollut joiltakin osin puutteellisuuksia. Yhtiön käyttämässä tarvekartoituslomakkeessa, johon on merkitty asiakkaan perus- ja varallisuustiedot, ei strukturoiduille sijoitustuotteille asiakkaiden sijoitusvarallisuutena ole ollut omaa kohtaansa, vaikka muut sijoitusvarallisuutena käytettävät kohteet ovat mainittu erikseen omissa kohdissaan.

Joidenkin otannassa mukana olevien asiakkaiden asiakastietojen päivityslomakkeisiin on jätetty merkitsemättä, oliko tai minkälaisia muutoksia asiakkaan taloudellisessa asemassa on tapahtunut. Näin on menetelty siitä huolimatta, että otantamateriaalin perusteella uusia sijoituksia oli tehty.

Edelleen Yhtiö ei ole hankkinut kaikkia sääntelyn edellyttämiä tietoja asiakkaan sijoituskokemuksen ja -tietämyksen osalta. Yhtiö ei ole hankkinut tietoa asiakkaan rahoitusvälineitä koskevien liiketoimien luonteesta, volyyymista, yleisyydestä ja toteutusajanjaksosta. Asiakkaan koulutustasoa ei myöskään ole kysytty tarvekartoituslomakkeessa eikä tietoa koulutustasosta näin ollen ole hankittu. Tarkastusotannassa eläkkeellä olevien asiakkaiden osalta kahdelta ei ole hankittu tietoa aikaisemmasta ammatista, josta olisi voinut päätellä asiakkaiden mahdollisuuksista ymmärtää suositeltuun sijoitustuotteeseen liittyvät riskit.

Tarkastusotannassa mukana olevien asiakkaiden tarvekartoituslomakkeisiin ei ole merkitty eikä muistakaan tarvekartoituslomakkeisiin merkityistä tiedoista ole pääteltävissä, että asiakkaat ovat tunteneet strukturoituja sijoitustuotteita entuudestaan. Tarkastuksessa todennettavissa olevan selvityksen perusteella asiakkaan nimenomaisesta strukturoituja sijoitustuotteita koskevasta kokemuksesta ja -tietämyksestä Yhtiö on hankkinut tietoa asianomaisissa ostositoumus- tai toimeksiantolomakkeissa vasta liiketoimien allekirjoitusvaiheessa. Näihin vakiomuotoisiin lomakkeisiin asiakkaan on tullut vastata "kyllä" tai "ei" strukturoituja sijoitustuotteita koskevasta kokemuksestaan ja niiden rakennetta ja luonnetta koskevasta tietämyksestään. Kyseessä oleviin

20.8.2018

FIVA 2/02.04/2018

Julkinen

lomakkeisiin antamallaan vastauksilla asiakas on vakuuttanut edelleen tutustuneensa liiketoimen kohteena olevan sijoitustuotteen esitemateriaaliin ja ymmärtäneensä sen sisällön ja sijoitustuotteen ominaisuudet sekä kyseessä olevaan sijoitukseen liittyvät riskit. Yhtiön omalla "Vakuutus"-nimisellä vakiomuotoisella lomakkeella asiakas on vakuuttanut ymmärtävänsä kyseessä olevan strukturoidun sijoitustuotteen ominaisuudet, siihen liittyvät kulut ja sijoittamisen mahdolliset seuraukset sekä ymmärtävänsä, että tuote on suunniteltu pidettäväksi eräpäivään asti.

Strukturoitua sijoitustuotetta koskevat lopulliset ehdot ja varsinainen esitemateriaali ovat usein olleet kymmenien sivujen pituisia, muun- kuin suomenkielisiä ja saatavilla vain internet-sivuilla. Tarkastusmateriaalista ei ole ollut todennettavissa, että markkinointi- ja muu materiaali on annettu asiakkaalle.

Edelleen asiakkaan sijoitustavoitteista Yhtiö on hankkinut tietoa puutteellisesti. Yhtiö on hankkinut tietoa asiakkaan riskiprofiilista tarvekartoituslomakkeellaan, jossa vaihtoehdot riskiprofiilille ovat matala, keski ja korkea. Otantamateriaalissa asiakastietojen päivityslomakkeisiin on asiakkaan riskiprofiiliksi kirjattu kuitenkin myös muita vaihtoehtoja, kuten varovainen, tasapainoinen, keskimääräinen. Yhtiöllä ei ole ollut ohjeistusta ja yhtenäistä käytäntöä asiakkaan riskiprofiilin selvittämiseksi eikä kuvausta eri riskiluokista.

Yhtiön edellä mainitun "Vakuutus"-nimisen lomakkeen mukaan Yhtiö käyttää Suomen Strukturoitujen Sijoitustuotteiden Yhdistys ry:n (SSS ry) kolmiportaista riskiluokitusta ja lomake on sisältänyt näiden riskiluokkien kuvaukset. Tarkastusmateriaalista on käynyt ilmi, että Yhtiön käyttämä riskiluokittelu ei kuitenkaan aina ole vastannut yhteistyökumppanin markkinointimateriaalissa sijoitustuotteelle ilmoitettua riskiluokkaa. Esimerkiksi yksi riskiprofiililtaan keskiluokan 79-vuotias asiakas oli sijoittanut strukturoituun sijoitustuotteeseen, jonka Yhtiön yhteistyökumppani on luokitellut omassa seitsemänportaisessa riskiluokituksessaan luokkaan kuusi. Tarkastusmateriaalista ei ole todennettavissa, miten riskiä on kuvailtu asiakkaalle ja miten luokitus on suhteutunut SSS ry:n luokitukseen.

Yhtiön hankkimien asiakkaiden tuottotavoitteita koskevien tietojen osalta otantamateriaalista on käynyt ilmi, että joidenkin asiakkaiden tuottotavoitteet ovat olleet epärealistisia eivätkä oikeassa suhteessa asiakkaalle merkittyyn riskiprofiiliin. Esimerkiksi yhden asiakkaan riskiprofiiliksi on merkitty matala ja tuottotavoitteeksi viisi prosenttia ja toisen, riskiprofiililtaan keskiluokassa olevan asiakkaan tuottotavoitteeksi on merkitty viidestä kymmeneen prosenttia.

Lisäksi tietoa sijoituksen realisointitarpeesta ei ole aina hankittu, vaikka sijoitusneuvonnan kohteena on ollut epälikvidi rahoitusväline.

20.8.2018

FIVA 2/02.04/2018

Julkinen

Edelleen Finanssivalvonnan suorittamassa tarkastuksessa on käynyt ilmi, että asiakastietojen päivityslomakkeisiin ei ole aina merkitty, onko sijoitustavoitteissa tapahtunut muutoksia. Sijoitustavoitteiden muutoksia koskevaan kohtaan on näissä tapauksissa muutosten sijaan kirjattu liiketoimi tai -toimet, jotka ovat päätetty toteuttaa.

Aalto Pankkiiriliike Oy:n vastine

Finanssivalvonnalle 26.6.2018 päivätyssä vastineessaan Yhtiö on esittänyt, että sen käyttämät tarvekartoitus- ja päivityslomakkeet sekä tuotteisiin liittyvät lomakkeet ja muu tietojen kartoitusmateriaali yhdessä Yhtiön ja päämiehen ohjeiden mukaan oikein käytettyinä ovat antaneet laaja-alaisesti tietoa asiakkaan talouden kokonaistilanteesta ja sijoituspäätösten perusteista. Yhtiön mukaan se on hankkinut systemaattisesti ja laaja-alaisesti tietoa asiakkaiden talouden kokonaistilanteesta ja sijoituspäätösten perusteista Sipal:n tarkoittamassa hengessä.

Edelleen Yhtiö on esittänyt, että asiakastapaamisessa saadaan usein myös suullista asiakassuhteeseen liittyvää luottamuksellista tietoa, mitä ei voi eikä pidetä sopivana tapana kirjata Yhtiön ja päämiesten täytettäviin virallisiin allekirjoituslomakkeisiin. Tällaista tietoa voidaan kirjata Yhtiön crm-järjestelmään sille erikseen varattuun muistiokenttään.

Yhtiön mukaan strukturoitujen sijoitustuotteiden osalta se on pyrkinyt noudattamaan alan käytäntöjä, määräyksiä ja ohjeita. Yhtiön ja päämiesten koulutuksen ja ohjeiden mukaan asiakastapaamisessa tulee tarvekartoituksen lisäksi perusteellisesti selvittää tuote ja sen elementit. Asiakastapaamisen prosessissa ensimmäisiin vaiheisiin ja toimenpiteisiin kuuluu nimenomaan selvittää asiakkaan tuntemus ja kokemus strukturoiduista tuotteista ennen tuotteen esittelyä ja soveltuvuuden arviointia asiakkaalle. Näin ollen väite siitä, että Yhtiö olisi hankkinut nämä tiedot vasta liiketoimien allekirjoitusvaiheessa, ei ole perusteltu eikä todennettavissa. Ostositoumus- ja toimeksiantolomakkeet allekirjoitetaan kaikkien tapaamisten lopuksi ja kaikkien selvitysten jälkeen.

Asiakkaiden riskiprofiilit on Yhtiön mukaan selvitetty riittävässä määrin ja asianmukaisesti huolimatta siitä, että tarvekartoituslomakkeen ja asiakastietojen päivityslomakkeen nimikkeissä on saattanut olla eroavaisuuksia johtuen lomakkeiden eriaikaisista päivityksistä. Asiakas on myös allekirjoituksillaan eri dokumentteihin vahvistanut useaan kertaan, että tuotteen riskit on kerrottu ja asiakas on ne ymmärtänyt.

Yhtiön mukaan sen toimintamalli ja käytäntö on lähtökohtaisesti kaikkien asiakkaiden osalta yhtenäinen, mutta iäkkäiden asiakkaiden osalta on Yhtiön ohjeistuksen mukaan tullut noudattaa erityistä huolellisuutta. Yhtiön operatiivinen johto on vastannut Finanssivalvonnan määräysten ja ohjeiden sekä Yhtiön päämiesten ohjeiden noudattamisesta, ja sen toimesta toiminnan lainmukaisuuteen on pyritty panostamaan koulutuksellisesti

20.8.2018

FIVA 2/02.04/2018

Julkinen

kaiken aikaa. Operatiivisen johdon vastuulla on ollut työntekijöiden koulutus ja toiminnan valvonta. Yhtiön koulutusvaatimukseen on kuulunut myös se, että asiakasvastuullisista työntekijöistä vaatimusten mukainen määrä on suorittanut sipa-tutkinnon, jotta Yhtiössä on varmistettu alan sääntelyn tuntemus.

Yhtiön ja sen päämiesten mahdollisuus viime kädessä valvoa ja varmistua asiakkaan valinnoista, vakuutuksista ja muusta asiakkaan antamasta tiedosta perustuu Yhtiön mukaan asiakkaan allekirjoituksellaan vahvistamiin dokumentteihin kunkin tuotteen osalta. Yhtiöllä ei ole perusteita kyseenalaistaa mitään asiakkaan allekirjoituksellaan vahvistamaa tietoa ja vakuutusta.

Yhtiön mukaan sen käyttämien asiakastietolomakkeiden täsmennyksiä vaativien seikkojen tai tietojen hankinnan menetelmien osalta Yhtiö ei ole aikaisemmin saanut korjauskehotuksia tai muitakaan huomautuksia viranomaisilta tai Yhtiön päämiehiltä.

Finanssivalvonnan kanta

Yhtiö on tarjonnut asiakkailleen sijoituspalveluna sijoitusneuvontaa SipaL:n 1 luvun 11 §:n 5 kohdassa tarkoitetulla tavalla.

Finanssivalvonta toteaa suorittamansa tarkastuksen ja siinä saadun selvityksen perusteella, että Yhtiön asiakkaan tietoja koskevissa tarvekartoitus- ja päivityslomakkeissa on ollut puutteita. Lomakkeissa olevat puutteet ovat liittyneet asiakkaan taloudellisen aseman, sijoituskokemuksen ja -tietämyksen sekä sijoitustavoitteiden selvittämiseen. Puutteet ovat olleet osin systemaattisia. Lisäksi tarkastusmateriaalista on todennettavissa, että lomakkeita on Yhtiössä täytetty puutteellisesti ja tietoja päivitetty riittämättömästi, mitä Yhtiö ei tarkastuskirjeeseen antamassaan vastineessa ole kiistänyt. Näin ollen on selvää, etteivät kyseessä olevat lomakkeet ole sisältäneet SipaL:n 10 luvun 4 §:n 1 momentissa ja säännöstä täydentävissä Finanssivalvonnan määräyksissä edellytetyjä riittäviä tietoja asiakkaasta sijoituspalvelun tarjoamiseksi.

Edelleen tarkastuksella saadusta materiaalista on käynyt ilmi, että Yhtiö ei ole aina selvittänyt asiakkaiden taloudellista asemaa riittävästi. Taloudellista asemaa koskeva tieto on keskeistä sijoitusneuvonnassa tarvittavaa tietoa, eikä sitä tässä tarkoituksessa voida katsoa sellaiseksi asiakassuhteeseen liittyväksi luottamukselliseksi tiedoksi, minkä voisi jättää kirjaamatta asiakkaan tietoja koskeviin lomakkeisiin.

Edellä todetulla tavalla tarkastusotannassa mukana olevien asiakkaiden tarvekartoituslomakkeisiin ei ole merkitty eikä muistakaan tarvekartoituslomakkeisiin merkityistä tiedoista ole pääteltävissä, että asiakkaat ovat tunteneet strukturoituja sijoitustuotteita entuudestaan. Strukturoiduista sijoitustuotteista asiakas on vakuuttanut omaavansa

20.8.2018

FIVA 2/02.04/2018

Julkinen

aikaisempaa kokemusta allekirjoittaessaan ostositoumuksen tai toimeksiannon, minkä muun todennettavissa olevan selvityksen puuttuessa voidaan katsoa osoittavan, että Yhtiö ei ole hankkinut tietoa asiakkaan sijoituskokemuksesta strukturoitujen sijoitustuotteiden osalta ennen kuin se on tarjonnut niitä koskevaa sijoituspalvelua. Yhtiö ei Finanssivalvonnan tarkastuksen yhteydessä eikä sen jälkeenkään ole toimittanut Finanssivalvonnalle muuta todennettavissa olevaa selvitystä, joka osoittaisi Yhtiön selvittäneen asiakkaan strukturoituja sijoitustuotteita koskevan kokemuksen ja tietämyksen ennen kuin tällaista tuotetta koskevaan liiketoimeen on ryhdytty.

Yhtiön olisi tullut suhtautua kriittisesti asiakkaan omaan arvioon sijoituskokemuksestaan ja -tietämyksestään erityisesti silloin, kun kyseessä ovat olleet iäkkäät asiakkaat ja liiketoimien kohteena monimutkaiset sijoitustuotteet. Asiakkaan muodollista vakuutusta laajaan ja muun kuin suomenkieliseen esiteaineistoon, joka vielä on ollut saatavilla mahdollisesti vain internetissä, tutustumisesta ei sellaisenaan voida pitää riittävänä osoituksena tarvittavasta sijoituskokemuksesta ja -tietämyksestä erityisesti silloin, kun liiketoimen kohteena ovat monimutkaiset sijoitustuotteet. MOK 16/2013 luvun 6.4.1 kohdan 67 määräyksen mukaisesti sijoituspalvelun tarjoajalla ei ole pelkästään oikeutta luottaa, vaan myös velvollisuus olla luottamatta asiakkaan antamiin tietoihin, jos se tietää tai sen pitäisi tietää, että asiakkaan antamat tiedot ovat selvästi vanhentuneita, virheellisiä tai puutteellisia. Kun monimutkaista sijoitustuotetta koskeva esitemateriaali on ollut laaja ja muun kuin suomenkielinen sekä mahdollisesti saatavilla vain internetissä, on Yhtiön pelkästään jo tällä perusteella tullut suhtautua varauksellisesti iäkkäiden asiakkaiden antamiin vakuutuksiin esitemateriaaliin tutustumisestaan ja sen sisällön ymmärtämisestään.

Edelleen rahoitusvälineitä koskevien liiketoimien luonne, volyymi ja yleisyys sekä liiketoimien toteutusajanjakso ovat Finanssivalvonnan määräysten edellyttämiä sijoituskokemuksen ja -tietämyksen selvittämistä varten tarvittavia tietoja. Yhtiön käyttämissä tarvekartoitus- ja päivityslomakkeissa ei ole kysytty näitä tietoja eikä Yhtiö ole osoittanut hankkineensa kyseisiä tietoja muullakaan tavalla.

Finanssivalvonnan määräysten mukaan asiakkaan sijoituskokemuksen ja -tietämyksen selvittämiseksi on hankittava myös tiedot asiakkaan koulutustasosta ja ammatista, sekä tarvittaessa myös aikaisemmasta ammatista. Tarkastusmateriaalista on käynyt ilmi, ettei Yhtiö ole aina selvittänyt asiakkaan koulutustasoa ja ammattia.

Edelleen tarkastusmateriaalista on käynyt ilmi, että myös asiakkaan sijoitustavoitteista hankituissa tiedoissa on ollut puutteita. Edellä todetulla tavalla Yhtiöllä ei ole ollut ohjeistusta ja yhtenäistä käytäntöä asiakkaan riskiprofiilin selvittämiseksi eikä kuvausta eri riskiluokista. Yhtiön käyttämistä lomakkeista tai muusta dokumentaatiosta ei ole käynyt ilmi, mitkä

20.8.2018

FIVA 2/02.04/2018

Julkinen

asiakastietojen päivityslomakkeissa käytetyt asiakkaan riskiprofiilia kuvaavat eri adjektiivit ovat tarkoittaneet esimerkiksi riskinottohalukkuuden, riskin ja tuottotavoitteiden välisen suhteen tai sen osalta, paljonko tappiota asiakas on ollut valmis hyväksymään tietyn ajanjakson kuluessa. Asiakkaan muodollista vakuutusta eri dokumentteihin ei sellaisenaan voida pitää riittävänä osoituksena siitä, että asiakas on tosiasiallisesti ymmärtänyt sijoitustuotteeseen liittyvät riskit, minkä lisäksi sijoituspalvelun tarjoajalla on edellä todetulla tavalla velvollisuus olla luottamatta asiakkaan antamiin tietoihin, mikäli se tietää tai sen pitäisi tietää, että asiakkaan antamat tiedot ovat selvästi vanhentuneita, virheellisiä tai puutteellisia. Kun kyseessä ovat olleet monimutkaiset sijoitustuotteet, Yhtiön on tullut suhtautua varauksellisesti asiakkaiden antamiin vakuutuksiin niihin sisältyvien riskien ymmärtämisestään. Näin ollen Yhtiö ei ole asianmukaisesti selvittänyt asiakkaiden riskiprofiilia.

Finanssivalvonta katsoo, että myös realisointitarpeen selvittäminen on tarpeen sijoituspalvelun tarjoajan suositellessa asiakkailleen epälikvidejä sijoitustuotteita. Yhtiö ei tarkastusmateriaalista ilmenevin tavoin ole aina hankkinut tietoa asiakkaan sijoituksen realisointitarpeesta, vaikka sijoitusneuvonnan kohteena on ollut epälikvidi rahoitusväline. Tarkastusmateriaalista on myös käynyt ilmi, ettei asiakastietojen päivityslomakkeisiin ole aina merkitty, onko asiakkaan sijoitustavoitteissa tapahtunut muutoksia.

Yhtiöllä on ollut velvollisuus huolehtia siitä, että sillä on sääntelyn edellyttämällä tavalla riittävät tiedot asiakkaaseen liittyvien olennaisten seikkojen ymmärtämiseksi, jotta se voi suositella asiakkaalle soveltuvia rahoitusvälineitä. SipaL:n 10 luvun 2 §:n 1 momentin mukaan sijoituspalvelun tarjoamisessa on toimittava ammattimaisesti ja asiakkaan edun mukaisesti. Sijoituspalvelun tarjoajan on otettava huomioon sijoituspalvelun kohteena oleva asiakastyppi ja tarjottavien sijoitustuotteiden luonne. Yhtiön olisi siten tullut toimia asiakastietojen hankkimisessa erityisen huolellisesti silloin, kun kyseessä ovat olleet iäkkäät asiakkaat, joille on tarjottu monimutkaisia sijoitustuotteita.

Edellä mainituilla perusteilla Finanssivalvonta katsoo, että Yhtiö on laiminlyönyt noudattaa SipaL:n 10 luvun 4 §:n 1 momenttia ja säännöstä täydentäviä MOK 16/2013 luvun 6.4.1 määräyksiä 59, 62, 63, 64 ja 67, kun se ei ole hankkinut riittäviä tietoja asiakkaiden taloudellisesta asemasta, sijoituskokemuksesta ja -tietämyksestä sekä sijoitustavoitteista ennen sijoituspalvelun tarjoamista.

Todetut puutteet Yhtiön asiakkailta hankkimissa tiedoissa eivät lähtökohtaisesti ole mahdollistaneet asiakkaille soveltuvien sijoitusneuvojen antamista. Koska Yhtiö ei ole saanut asiakkailta riittäviä tietoja, se ei MOK 16/2013 luvun 6.4.1 määräyksen 65 mukaisesti olisi saanut suositella asiakkaille sijoitustuotteita.

20.8.2018

FIVA 2/02.04/2018

Julkinen

Sillä seikalla, että Yhtiö ei ole aikaisemmin saanut korjauskehotuksia tai muitakaan huomautuksia viranomaisilta tai Yhtiön päämiehiltä, ei ole merkitystä asian arvioinnissa.

3.2.3 Tuotteen soveltuvuuden arviointi

Finanssivalvonnan tarkastushavainnot

Finanssivalvonnan suorittamassa tarkastuksessa on käynyt ilmi, että Yhtiö ei ole useissa tapauksissa tehnyt todennettavissa olevaa arviointia sijoitustuotteiden soveltuvuudesta asiakkailleen. Edelleen useissa tapauksissa tarvekartoitus- tai päivityslomakkeessa sijoitussuosituksen perustelut ovat puuttuneet kokonaan tai niiden sijasta on kirjattu liiketoimi tai -toimet, jotka ovat päätetty toteuttaa.

Otannan asiakkaille myydyt sijoitustuotteet eivät ole aina vastanneet asiakkaan ilmoittamaa sijoitushorisonttia. Joillekin otannan asiakkaille on suositeltu epälikvidejä, osta ja pidä -tyyppisiä strukturoituja sijoitustuotteita, joiden juoksu-aika on ylittänyt asiakkaan sijoitushorisontin. Esimerkiksi 87-vuotiaalle asiakkaalle, jonka sijoitushorisontiksi on merkitty kaksi vuotta, on myyty viiden vuoden strukturoitu sijoitustuote. Otantamateriaalissa ei ole perusteluja sille, miksi asiakkaille on myyty sijoitustuote vastoin asiakkaan ilmoittamaa sijoitushorisonttia.

Lisäksi asiakkaille myydyt sijoitustuotteet eivät ole aina vastanneet asiakkaalle merkittyä riskiprofiilia. Esimerkiksi 73-vuotiaalle matalan riskiprofiilin asiakkaalle on myyty tarkasteluajanjaksolla kolme kappaletta strukturoitua sijoitustuotetta, joista jokainen tuote on ollut riskiluokaltaan kolme tuotteiden riskiluokittelun ollessa yhdestä kolmeen. 67-vuotiaalle riskiprofiililtaan keskiluokan asiakkaalle on myyty kaksi kappaletta riskiluokan kolme strukturoitua sijoitustuotetta tuotteiden riskiluokittelun ollessa yhdestä kolmeen.

Aalto Pankkiiriliike Oy:n vastine

Yhtiön mukaan sen käyttämät tarvekartoitus- ja päivityslomakkeet sekä tuotteisiin liittyvät lomakkeet ja muu tietojen kartoitusmateriaali yhdessä Yhtiön ja päämiehen ohjeiden mukaan oikein käytettyinä ovat antaneet laaja-alaisesti tietoa asiakkaan talouden kokonaistilanteesta ja sijoituspäätösten perusteista. Yhtiön mukaan se on hankkinut systemaattisesti ja laaja-alaisesti tietoa asiakkaiden talouden kokonaistilanteesta ja sijoituspäätösten perusteista SipaL:n tarkoittamassa hengessä.

Yhtiö on esittänyt, että Yhtiön ja sen päämiesten antamassa koulutuksessa on painotettu tuotteen soveltuvuutta asiakkaalle, minkä muun muassa Yhtiön käyttämä RTAL-analyysi (riski, tuotto, aika, likviditeetti) oikein

20.8.2018

FIVA 2/02.04/2018

Julkinen

käytettynä on varmistanut. Työsopimuksissa ja koulutuksissaan Yhtiö on edellyttänyt työntekijöiltään Yhtiön ohjeiden noudattamista.

Yhtiön mukaan sen ja päämiestensä mahdollisuus viime kädessä valvoa ja varmistua asiakkaan valinnoista, vakuutuksista ja muusta asiakkaan antamasta tiedosta perustuu asiakkaan allekirjoituksellaan vahvistamiin dokumentteihin kunkin tuotteen osalta. Yhtiön mukaan sillä ei ole perusteita kyseenalaistaa mitään asiakkaan allekirjoituksellaan vahvistamaa tietoa ja vakuutusta.

Yhtiön mukaan se on pyrkinyt toimimaan SipaL:n 10 luvun 4 §:n 1 momentin ja säännöstä täydentävien Finanssivalvonnan määräysten mukaisesti, ja se on hankkinut laaja-alaisesti asiakasta koskevat tiedot, jotta se on voinut suositella asiakkaalle soveltuvia rahoitusvälineitä ja palveluja. Väite siitä, että Yhtiön asiakkailta hankkimissa tiedoissa olevat puutteet eivät lähtökohtaisesti ole mahdollistaneet asiakkaalle soveltuvien sijoitusneuvojen antamista sekä siitä, ettei Yhtiö olisi saanut Finanssivalvonnan määräysten mukaisesti suositella asiakkaille sijoitustuotteita, koska se ei ole saanut asiakkailta riittäviä tietoja, ei ole perusteltu eikä ole perusteita tehdä mainittuja johtopäätöksiä.

Yhtiön mukaan se ei ole aikaisemmin saanut korjauskehotuksia tai muitakaan huomautuksia viranomaisilta ja Yhtiön päämiehiltä asiakastietolomakkeiden täsmennysten tai tietojen hankintamenetelmien osalta.

Finanssivalvonnan kanta

Finanssivalvonta toteaa edellä kappaleessa 3.2.2 todetulla tavalla olevan selvää, ettei Yhtiö ole hankkinut riittäviä asiakasta koskevia tietoja sijoituspalvelun tarjoamiseksi.

Finanssivalvonnan suorittaman tarkastuksen perusteella on todettavissa, että Yhtiö ei useissa tapauksissa ole tehnyt todennettavissa olevaa arviointia sijoitustuotteiden soveltuvuudesta asiakkailleen, ja se on usein jättänyt sijoitussuosituksensa perustelematta. Lisäksi Yhtiön asiakkaille myymät sijoitustuotteet eivät ole aina vastanneet asiakkaiden ilmoittamaa sijoitushorisonttia ja asiakkaille merkittyä riskiprofiilia, mitkä seikat osaltaan muiden edellä mainittujen seikkojen ohella osoittavat, että Yhtiön asiakkailtaan hankkimissa tiedoissa olevat puutteet eivät lähtökohtaisesti ole mahdollistaneet asiakkaille soveltuvien sijoitusneuvojen antamista. Asiakkaan muodollista vakuutusta tietämyksestään, kokemuksestaan ja ymmärryksestään kutakin sijoitustuotetta koskeviin dokumentteihin toimeksiannon allekirjoittamishetkellä ei sellaisenaan voida pitää riittävänä asiakasta koskevana tietona, jonka perusteella Yhtiö on voinut kohtuudella varmistua sijoitusneuvon kohteena olevan liiketoimen soveltuvuudesta asiakkaalle ja olevan tämän edun mukainen. MOK 16/2013 luvun 6.4.1 kohdan 67 määräyksen mukaisesti sijoituspalvelun tarjoajalla on

20.8.2018

FIVA 2/02.04/2018

Julkinen

velvollisuus olla luottamatta asiakkaan antamiin tietoihin, mikäli se tietää tai sen pitäisi tietää, että asiakkaan antamat tiedot ovat selvästi vanhentuneita, virheellisiä tai puutteellisia. Koska Yhtiö on edellä todetuin tavoin hankkinut tiedot asiakkaistaan puutteellisesti, on Yhtiöllä tullut olla perusteltu epäily asiakkaiden antamista vakuutuksista ja tiedoista sijoitustuotteita koskeviin dokumentteihin, ja näin ollen asianmukaisten tietojen puuttuessa se ei ole voinut luottaa tällaisiin tietoihin ja vakuutuksiin.

Sipal:n 10 luvun 2 §:n 1 momentin mukaan sijoituspalvelun tarjoamisessa on toimittava ammattimaisesti ja asiakkaan edun mukaisesti. Asiakkaalta hankittujen tietojen perusteella tehtävän soveltuvuusarvioinnin tulee heijastua asiakkaalle tarjottuihin sijoitustuotteisiin ja -palveluihin. Esimerkiksi asiakkaan ikä on tieto, joka tulee huomioida arvioitaessa sijoituksen soveltuvuutta. Ottaen huomioon sijoitusneuvonnan kohteena olevat iäkkäät asiakkaat ja heille tarjotut monimutkaiset sijoitustuotteet, Yhtiöllä on ollut korostunut velvollisuus varmistua tarjotun sijoitustuotteen soveltuvuudesta asiakkaalle.

Finanssivalvonta toteaa, että soveltuvuusarviointivelvollisuus ei rajoitu pelkästään rahoitusvälineiden ostamista koskeviin suosituksiin. Velvollisuus kattaa sijoitusneuvonnan tarjoamisen sijoituspalveluna kokonaisuudessaan eli sijoitustuotteen soveltuvuudesta asiakkaalle tulee varmistua paitsi ostitoumuksen tekemisen yhteydessä, myös rahoitusvälineen myymistä, vaihtamista tai hallussa pitämistä koskevan sijoitusneuvon yhteydessä. Yhtiö ei ole toimittanut Finanssivalvonnalle tehdyn tarkastuksen yhteydessä eikä sen jälkeenkään sellaista selvitystä, joka osoittaisi sen tehneen soveltuvuusarviot aina ja kaikkia liiketoimia koskien.

Finanssivalvonta katsoo, että Yhtiö ei ole riittävästi varmistunut siitä, että Yhtiön tarjoaman sijoitusneuvon kohteena olevat liiketoimet ovat vastanneet asiakkaiden sijoitustavoitteita, ja että asiakkailta on ollut kyky kantaa taloudellisesti tehtyihin liiketoimiin liittyvät sijoitusriskit. Yhtiö ei ole myöskään varmistunut riittävästi siitä, että asiakkailta on ollut tarvittava sijoituskokemus ja -tietämys liiketoimiin liittyvien riskien ymmärtämiseksi. Yhtiön asiakkailta hankkimissa tiedoissa olevat puutteet eivät lähtökohtaisesti ole mahdollistaneet asiakkaille soveltuvien sijoitusneuvojen antamista. Koska Yhtiö ei ole saanut asiakkailta riittäviä tietoja, se ei Finanssivalvonnan määräysten mukaisesti olisi saanut suositella asiakkaille sijoitustuotteita.

Edellä mainituilla perusteilla Finanssivalvonta katsoo, että Yhtiö on laiminlyönyt noudattaa Sipal:n 10 luvun 4 §:n 1 momenttia ja lisäksi säännöstä täydentävää MOK 16/2013 luvun 6.4.1 kohdan 59 määräystä.

Sillä seikalla, että Yhtiö ei ole aikaisemmin saanut korjauskehotuksia tai muitakaan huomautuksia viranomaisilta tai Yhtiön päämiehiltä, ei ole merkitystä asian arvioinnissa.

20.8.2018

FIVA 2/02.04/2018

Julkinen

3.3 Liiketoimista ja palveluista säilytettävät tiedot

3.3.1 Sovellettavat säännökset ja määräykset

SipaL:n 10 luvun (14.12.2012/747) 9 §:n 1 momentin mukaan sijoituspalveluyrityksen on säilytettävä tiedot asiakkaan antamista rahoitusvälineitä koskevista toimeksiannoista, omaan tai asiakkaan lukuun suorittamista rahoitusvälineitä koskevista liiketoimista sekä muista asiakkaalle tarjoamista palveluista viiden vuoden ajan. Sijoitus- tai oheispalvelusta asiakkaan kanssa tehty sopimus tai muut palvelun tarjoamista koskevat ehdot on säilytettävä asiakassuhteen keston ajan.

SipaL:n 10 luvun (14.12.2012/747) 15 §:n 5 kohdan mukaan Finanssivalvonta antaa rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin täytäntöönpanodirektiivin säännösten edellyttämät tarkemmat määräykset 9 §:ssä tarkoitetuista vähimmäistiedoista, jotka sijoituspalveluyrityksen on säilytettävä, ja tietojen säilyttämistavasta.

Finanssivalvonnan standardin 1.3 Luotettava hallinto ja toiminnan järjestäminen (jäljempänä standardi 1.3), luvun 5.9.5 kappaleen 207 määräyksen mukaan liiketoimista ja palveluista säilytettävät tiedot on säilytettävä luotettavasti sellaisessa muodossa, että ne ovat tarvittaessa ilman aiheetonta viivytystä Finanssivalvonnan käytettävissä. Tietojen avulla on voitava jälkikäteen todentaa tapahtumien kulku. Standardin 1.3 luvun 5.9.5 kappaleen 209 määräyksen mukaan säilytettäviin tietoihin kuuluvat muun ohella asiakkaan tietämyksen selvittämiseksi hankitut, määräyksessä ja ohjeessa 16/2013 Finanssivalvontajärjestelmän tarjoamisessa noudatettavista menettelytavoista tarkoitettut tiedot sekä ei-ammattimaiselle asiakkaalle annetut sijoitusneuvot.

3.3.2 Soveltuvuusarviointiin liittyvien tietojen dokumentointi

Finanssivalvonnan tarkastushavainnot

Yhtiö ei ole dokumentoinut kaikkia Finanssivalvonnan määräysten edellyttämiä asiakkaalta hankittavia tietoja. Edellä kappaleessa 3.2.2 todetulla tavalla Yhtiön asiakasta koskevien tietojen hankkimiseen käyttämissä lomakkeissa on ollut puutteita, minkä lisäksi lomakkeita on täytetty puutteellisesti ja tietoja päivitetty riittämättömästi. Lomakkeiden puutteet ovat olleet osin systemaattisia.

Edelleen Finanssivalvonnan suorittamassa tarkastuksessa on käynyt ilmi, että Yhtiö ei ole dokumentoinut useiden asiakkaiden osalta soveltuvuusarvioinnin perusteluja eli sitä, miksi juuri tietyntyyppistä rahoitusvälinettä tai nimenomaista sijoitustuotetta, tai sen myyntiä tai vaihtoa, on päädytty suosittamaan kyseessä olevalle asiakkaalle. Tarkastuksessa ei Yhtiön puutteellisesta dokumentoinnista johtuen ole ollut mahdollista todentaa sitä, että kaikissa tapauksissa toimeksiantojen

20.8.2018

FIVA 2/02.04/2018

Julkinen

yhteydessä annetuista sijoitusneuvoista olisi tehty soveltuvuusarvioiteja. Edelleen kaikissa tapauksissa Yhtiö ei ole myöskään dokumentoinut asiakkaalle annettua sijoitusneuvoa.

Aalto Pankkiiriliike Oy:n vastine

Yhtiö on esittänyt, että sen menettelytavat sen hankkimien laaja-alaisten asiakkaan taloustietojen kokonaistilanteen dokumentoimiseksi ovat olleet Yhtiön kokoon nähden kohtuullisesti järjestetty ja tietojen dokumentointi on ollut vähintäänkin kohtuullista.

Yhtiön mukaan sen käyttämät tarvekartoitus- ja päivitystietolomakkeet sekä kunkin päämiehen tuotteeseen liittyvät lomakkeet ja muu tietojen kartoitusmateriaali yhdessä Yhtiön sekä päämiehen ohjeiden mukaan oikein käytettyinä ovat antaneet laaja-alaisesti tietoa asiakkaan talouden kokonaistilanteesta ja sijoituspäätösten perusteista soveltuvuusarvioinnin näkökulmasta. Yhtiö on työsopimuksissaan ja koulutuksissaan edellyttänyt työntekijöiltään Yhtiön ohjeiden noudattamista.

Edelleen Yhtiö on esittänyt, että asiakastietolomakkeiden täsmennyksiä vaativien seikkojen tai tietojen hankinnan menetelmien osalta se ei ole aikaisemmin saanut korjauskehotuksia tai muitakaan huomautuksia viranomaisilta eikä yhtiön päämiehiltä.

Yhtiön mukaan se on säilyttänyt laaja-alaisesti tietoa sijoitusneuvontana tarjotusta sijoituspalvelusta. Finanssivalvonnan tarkastuksessa havaittujen korjausta vaativien asioiden osalta kyseessä ei ole laiminlyönti eikä tahallinen toiminta.

Finanssivalvonnan kanta

Finanssivalvonta toteaa, että edellä todetulla tavalla Yhtiö ei ole dokumentoinut soveltuvuusarvioinnin tekemiseksi tarvittavia tietoja asiakkaiden taloudellisesta asemasta, sijoituskokemuksesta ja -tietämyksestä sekä sijoitustavoitteista. Yhtiö ei ole esittänyt selvitystä, joka osoittaisi sen tehneen väittämänsä arvion asiakkaan kokonaistilanteesta soveltuvuusarvioinnin tekemistä varten.

Asiassa saadun selvityksen perusteella Finanssivalvonta toteaa niin ikään, että Yhtiö ei ole dokumentoinut, miten se on voinut kohtuudella varmistua siitä, että sijoitusneuvon kohteena olevaa rahoitusvälinettä koskeva liiketoimi on vastannut asiakkaiden sijoitustavoitteita ja asiakkaiden kykyä kantaa taloudellisesti tehtyihin liiketoimiin liittyvät sijoitusriskit sekä siitä, että asiakkailla on ollut tarvittava sijoituskokemus ja -tietämys liiketoimiin liittyvien riskien ymmärtämiseksi. Yhtiö ei niin ikään ole dokumentoinut perusteluja siitä, miksi juuri kyseessä olevaa rahoitusvälinettä tai nimenomaista sijoitustuotetta, tai sen myyntiä tai vaihtoa, on päädytty suosittelemaan kullekin asiakkaalle. Lisäksi Yhtiö on laiminlyönyt

20.8.2018

FIVA 2/02.04/2018

Julkinen

velvollisuutensa dokumentoida asiakkaille antamia sijoitusneuvoja. Yhtiö on laiminlyönyt velvollisuutensa dokumentoida sijoitusneuvontaan liittyvät tiedot siten, että jälkikäteen ei ole mahdollista todentaa tapahtumien kulkua.

Edellä mainituilla perusteilla Finanssivalvonta katsoo, että Yhtiö on laiminlyönyt noudattaa SipaL:n 10 luvun 9 §:n 1 momenttia ja säännöstä täydentäviä Finanssivalvonnan määräyksiä.

Sillä seikalla, että Yhtiö ei ole aikaisemmin saanut korjauskehotuksia tai muitakaan huomautuksia viranomaisilta tai Yhtiön päämiehiltä, ei ole merkitystä asian arvioinnissa.

3.4 Yhtiön vakuutus sopimuslain vastainen menettely

3.4.1 Sovellettavat säännökset ja niiden perustelut

Vakuutusedustuksesta annetun lain (570/2005) 1 luvun 4 §:n mukaan sen lisäksi, mitä kyseessä olevassa laissa säädetään, asiamiehiin sovelletaan, mitä vakuutus sopimuslain (543/1994) 5 §:n 1 ja 2 momentissa ja 9 §:ssä säädetään.

VakSopL:n 2 luvun 5 §:n (14.5.2010/426) 1 momentin mukaan ennen vakuutus sopimuksen päättämistä vakuutuksen antajan on annettava vakuutuksen hakijalle vakuutustarpeen arvioimiseksi ja vakuutuksen valitsemiseksi tarpeelliset tiedot, kuten tietoja vakuutusmuodoistaan, vakuutusmaksuistaan ja vakuutusehdoistaan. Tietoja annettaessa tulee kiinnittää huomiota myös vakuutusturvan olennaisiin rajoituksiin. Lisäksi huomiota on kiinnitettävä vakuutukseen mahdollisesti liittyvien sijoituskohteiden valinnan kannalta olennaisiin seikkoihin ottaen erityisesti huomioon vakuutuksen hakijan aikaisempi sijoituskokemus ja sijoittamisen tavoitteet.

Edellä mainitun pykälän perusteluissa (HE 63/2009 vp s. 16–17) on 1 momentin osalta todettu, että vakuutuksen antajan on ennen sopimuksen päättämistä annettava vakuutuksen hakijalle tietoa valittavissa olevien sijoitusrahastojen tai muiden sijoituskohteiden ominaisuuksista ja keskeisistä eroista ottaen erityisesti huomioon näiden seikkojen vaikutus vakuutuksen mahdolliseen tuottoon ja sitä koskeviin riskeihin. Valittavissa olevista sijoituskohteista annettavien tietojen on oltava sellaiset, että vakuutuksen hakijalla on niiden perusteella mahdollisuus valita sijoituskohteista omiin sijoitustavoitteisiinsa sopivat kohteet. Tietoa on annettava myös sijoitusrahastoihin liittyvistä maksuista ja kuluista sekä vakuutuksen ottajan mahdollisuudesta vakuutuksen voimassa ollessa vaihtaa sijoituskohteita ja vaihtamisesta mahdollisesti aiheutuvista kuluista.

Mainitun pykälän perusteluissa (HE 63/2009 vp s. 17) on 1 momentin osalta todettu myös, että vakuutuksen hakijalle on ilmoitettava myös sijoituskohteisiin liittyvistä riskeistä. On mainittava selkeästi, että

20.8.2018

FIVA 2/02.04/2018

Julkinen

sijoitusrahastoihin tai muihin sijoituskohteisiin ohjatuille varoille ei ehkä kerrykään tuottoa ja että sijoitetut varat voivat vähentyä tai ne voi jopa kokonaan menettää.

Mainitun pykälän perusteluissa (HE 63/2009 vp s. 17) on 1 momentin osalta todettu edelleen, että sijoituskohteista tietoa annettaessa on otettava huomioon vakuutuksen hakijan aikaisempi sijoituskokemus. Tiedonantovelvollisuus korostuu, jos vakuutuksen hakijalla ei ole aikaisempaa kokemusta sijoitussidonnaisista vakuutuksista tai sen tyyppisistä sijoitusrahastoista, joita tarjottavaan vakuutukseen voidaan liittää, taikka jos vakuutuksen hakijan kyky ymmärtää sijoitussidonnaisen vakuutussäästämisen olennaisia piirteitä jonkun muun syyn, kuten iän tai sairauden, vuoksi on selvästi heikentynyt. Vakuutuksenantajan on annettava tällaisille vakuutuksen hakijoille lisäinformaatiota.

Mainituissa perusteluissa (HE 63/2009 vp s. 17) on 1 momentin osalta todettu myös, että tietoja annettaessa on otettava huomioon vakuutuksen hakijan sijoittamisen tavoitteet. Sijoituskohteiden valinnan kannalta merkitystä on esimerkiksi sillä, onko vakuutuksen hakijan tavoitteena pitkäaikainen vai lyhyemmän aikavälin sijoittaminen sekä se, minkälaista riskiä vakuutuksen hakija on valmis sietämään. Kummallakin seikalla - sekä vakuutuksenhakijan sijoituskokemuksella että tämän sijoittamisen tavoitteilla - on siis merkitystä sen arvioinnissa, minkälaista tietoa vakuutuksen hakijalle annetaan hänen päätöksentekonsa ja sijoitussidonnaiseen vakuutukseen liitettävän sijoituskohteen valitsemiseksi.

VakSopL:n 2 luvun 5 §:n (14.5.2010/426) 2 momentin mukaan tietoja ei tarvitse antaa, jos vakuutuksen hakija ei halua tietoja tai niiden antaminen tuottaisi kohtuutonta hankaluutta.

3.4.2 Tiedonantovelvollisuuden täyttäminen

Finanssivalvonnan tarkastushavainnot

Finanssivalvonnan tarkastuksen aikaan otannan 16 vakuutusasiakkaasta 11 asiakasta ovat vakuutukseen liittyviä sijoituskohteita koskevia sopimuksia tehdessään olleet vähintään 70-vuotiaita. Kuusi asiakasta ovat olleet yli 80-vuotiaita tällaisia sopimuksia tehdessään. Kaikkien otannan asiakkaiden vakuutus sopimuksiin on tarkasteluajanjaksolla liitetty uusia monimutkaisia strukturoituja sijoituskohteita tai vaihdettu siihen liitettyjä sijoituskohteita.

Yhtiön omalla "Vakuutus"-nimisellä vakiomuotoisella lomakkeella asiakas on kaupantekohetkellä vakuuttanut muun ohella vastaanottaneensa Yhtiöltä tietoa sertifikaateista tai muusta sijoitusmahdollisuudesta ilman pääomasuojaa eli niiden rakenteesta ja siitä, miten ne toimivat erilaisissa markkinaolosuhteissa sekä niistä riskeistä, joita kyseisiin sijoitustuotteisiin

20.8.2018

FIVA 2/02.04/2018

Julkinen

liittyy. Asiakas on vakuuttanut saamiensa tietojen olleen objektiivisia ja asiallisia, eivätkä ne ole sisältäneet hänelle annettua suositusta tai neuvonantoa sijoittaa sertifikaattiin tai muuhun tuotteeseen. Edelleen asiakas on vakuuttanut muun ohella ymmärtävänsä sertifikaatin tai muun tuotteen ominaisuudet, siihen liittyvät kulut ja sijoittamisen mahdolliset seuraukset sekä ymmärtäneensä, että sertifikaatti tai muu tuote on suunniteltu pidettäväksi eräpäivään asti.

Yhtiön "Ostositoumus"-nimiseen vakiomuotoiseen lomakkeeseen, joka asiakkaan on tullut allekirjoittaa kaupantekohetkellä, on asiakkaan tullut vastata "kyllä" tai "ei" muun ohella siitä, onko hän perehtynyt sijoituksesta kertovaan materiaaliin ja onko hän ymmärtänyt sijoituksen rakenteen, sekä siitä, onko hänellä ollut aiempaa kokemusta sijoittamisesta strukturoituihin sijoitustuotteisiin.

Yhtiön ohjeessa "Myyntityön perusteet" on esitetty muun ohella, että asiakastapaamisen tarkoitus on aina kaupan päätös, ja että asiakastapaaminen kestää noin tunnin.

Asiakkaiden vakuutus sopimuksiin liitettyjen strukturoitujen sijoituskohteiden markkinointiesitteissä, jotka ovat olleet suomenkielisiä, on esitetty muun ohella, että kyseiset esitteet ovat laadittu ainoastaan markkinointia varten eivätkä ne ole antaneet kattavaa kuvaa tarjouksesta tai sijoitustuotteesta. Markkinointiesitteiden mukaan lisätietoja ovat olleet liikkeeseenlaskijan varsinaiset esitteet, jotka ovat sisältäneet täydellisen kuvauksen liikkeeseenlaskijasta ja sijoitustuotetta koskevista sitovista ehdoista. Markkinointiesitteissä sijoittajaa on kehoitettu ennen sijoituspäätöksen tekemistä tutustumaan varsinaiseen esitteeseen ja tarvittaessa lopullisiin ehtoihin.

Kyseessä olevien strukturoitujen sijoituskohteiden liikkeeseenlaskijat ovat olleet ulkomaisia pankkeja ja tuotteiden varsinaiset esitteet sitovine ehtoineen ovat olleet kymmenien sivujen pituisia ja muun- kuin suomenkielisiä.

Useiden asiakkaiden vakuutusten sisällä on tehty runsaasti liiketoimia ja vakuutuksiin liitettäviä sijoituskohteita on vaihdettu edestakaisin. Yhtiön merkintälomakkeista ilmenee, että asiakkaiden maksamat merkintä- ja lunastuspalkkiot ovat olleet 2–3 prosenttia merkintäsummasta.

Finanssivalvonnan suorittamassa tarkastuksessa ei ole ollut todennettavissa, mitä tietoja Yhtiö on antanut asiakkaille monimutkaisista strukturoiduista sijoituskohteista ja miten tiedot on annettu ennen tällaisia sijoituskohteita koskevan sopimuksen päättämistä.

20.8.2018

FIVA 2/02.04/2018

Julkinen

Aalto Pankkiiriliike Oy:n vastine

Yhtiö on esittänyt, että se on hankkinut systemaattisesti ja laaja-alaisesti tietoa asiakkaiden talouden kokonaistilanteesta ja sijoituspäätösten perusteista VakSopL:n tarkoittamassa hengessä. Yhtiön mukaan sen käyttämät tarvekartoitus- ja päivitystietolomakkeet sekä kunkin päämiehen tuotteeseen liittyvät lomakkeet ja muu tietojen kartoitusmateriaali yhdessä Yhtiön sekä päämiehen ohjeiden mukaan oikein käytettyinä ovat antaneet laaja-alaisesti tietoa asiakkaan talouden kokonaistilanteesta ja sijoituspäätösten perusteista.

Yhtiön mukaan sen kaikille asiakkaille on tehty aluksi samanlainen tarvekartoitus sitä varten laaditulla lomakkeella. Tarvekartoituksessa saatujen tietojen perusteella on selvinnyt, onko tapaamisessa ollut kyse SipaL:n vai VakSopL:n mukaisesta mahdollisesta sijoituksesta vai molemmista. Yhtiön mukaan sen toimintamalli ja käytäntö on ollut kaikkien asiakkaiden osalta yhtenäinen, mutta iäkkäiden asiakkaiden osalta on Yhtiön ohjeistuksen mukaan tullut noudattaa erityistä huolellisuutta sekä VakSopL:n mukaista erityistä tiedonantovelvollisuutta.

Yhtiön mukaan se on ottanut hyvin huomioon vakuutuksenhakijan aikaisemman sijoituskokemuksen ja -tavoitteet. Valtaosa Yhtiön sijoitussidonnaisista asiakkaista on ollut pitkäaikaisia sopimusasiakkaita ja näin ollen he ovat omanneet keskimääräistä pitemmän kokemuksen sijoitussidonnaisista vakuutuksista sen elementteineen.

Edelleen Yhtiö on esittänyt, että sen kokemuksen mukaan sijoitussidonnaiseen vakuutukseen päätyneiden asiakkaiden tärkeimpiä valintakriteereitä ovat olleet vakuutustuotteen mahdollistama laajempi perintösuunnittelu ja perintökaaren ratkaisut, sijoitusten laajemmat veroedut sekä mahdollisuus tehokkaaseen varainhoitoon vakuutuskuoren sisällä. Luonnollisesti nämä elementit ovat kulloinkin voimassa olevan lainsäädännön mukaiset ja voivat muuttua ja ovatkin muuttuneet pitkäaikaisella vakuutusasiakkaalla. SEB Life Internationalin (jäljempänä myös SEB) vakuutushakemuksiin tulee muun muassa merkitä tarkasti vakuutuksen edunsaajat ja on itsestään selvää, että asiakkaan kanssa on keskusteltu perusteellisesti tällaisten (perintösuunnittelu) tuotteeseen liittyvien oleellisten asioiden merkityksestä. Edunsaajat on myös nimetty SEB:n asiakkaille lähettämiin varsinaisiin vakuutusasiakirjoihin.

Yhtiön mukaan se on SEB Life Internationalin vakuutusasiamiehenä toimiessaan noudattanut iäkkäiden asiakkaiden osalta huolellisuusvelvoitetta vakuutukseen liitettäviä sijoituskohteita koskevia sopimuksia tehdessään, eikä ole perusteita väittää ja tehdä sellaista johtopäätöstä, että iäkkäät asiakkaat ovat tutustuneet monimutkaisten sijoitustuotteiden markkinointiesitteisiin lyhytkestoisen asiakastapaamisen aikana. Yhtiössä ei ole koskaan rajoitettu asiakastapaamiseen käytettävää aikaa, vaan tapaamiset ovat kestäneet juuri niin pitkään, että kaikki asiat on

20.8.2018

FIVA 2/02.04/2018

Julkinen

voitu käydä ohjeiden mukaisesti perusteellisesti läpi. Sijoituskohteiden allokaatiomuutoksiin usein tarvitaan useampi tapaaminen ja tarvittaessa lisäksi puhelinneuvottelu. Vastaavasti ei ole perusteita väittää ja tehdä sellaista johtopäätöstä, että asiakkaan antamaa vakuutusta ei voida katsoa riittäväksi osoitukseksi siitä, että Yhtiö on täyttänyt velvollisuutensa, ja että asiakkailla ei olisi ollut tosiasiallisesti edellytykset valita omiin sijoitustavoitteisiinsa sopivat kohteet. Yhtiöllä ei ole perusteita kyseenalaistaa mitään asiakkaan allekirjoituksellaan vahvistamaa tietoa ja vakuutusta.

Strukturoitujen sijoitustuotteiden osalta Yhtiö on esittämänsä mukaan pyrkinyt noudattamaan alan käytäntöjä, määräyksiä ja ohjeita. Yhtiön ja päämiesten koulutuksen ja ohjeiden mukaan asiakastapaamisessa tulee tarvekartoituksen lisäksi perusteellisesti selvittää tuote ja sen elementit. Asiakastapaamisen prosessissa ensimmäisiin vaiheisiin ja toimenpiteisiin nimenomaan kuuluu selvittää asiakkaan tuntemus ja kokemus strukturoiduista tuotteista ennen tuotteen esittelyä ja soveltuvuuden arviointia.

Yhtiön mukaan SEB:n tarjoama vakuutustuotteiden materiaali kokonaisuudessaan on ollut hyvin kattavaa, ja se on täyttänyt kaikki viranomaisten määräykset ja ohjeet. Näillä allekirjoitusdokumenteilla ja tuotemateriaaleilla on varmistettu asiakkaan ymmärrys itse vakuutustuotteesta ja siihen valittujen sijoituskohteiden osalta. Vakuutustuotteiden ollessa kyseessä SEB on myös edellyttänyt, että Yhtiö käyttää SEB:n tarjoamaa virallista tuotemateriaalia ja lomakkeita, kun tuotetta ja sen elementtejä on esitelty ja tarjottu asiakkaalle.

Yhtiön mukaan SEB on myös kouluttanut Yhtiön henkilöstöä edustamaan SEB:n vakuutustuotteita ja vasta koulutuksen suoritettuaan henkilö on saanut SEB:ltä oikeuden toimia sen edustajana. Yhtiö ja SEB ovat edellyttäneet Yhtiön työntekijöiltä kaikkien koulutuksessa saatujen ohjeiden noudattamista.

Yhtiö on esittänyt, että sen operatiivinen johto on vastannut Yhtiössä Finanssivalvonnan määräysten ja ohjeiden sekä sen päämiesten ohjeiden noudattamisesta ja erityisesti vakuutustuotteiden osalta toimintaa on myös valvonut SEB Life International. SEB on tarkistanut ja hyväksynyt kaikki sen vakuutustuotteisiin liitettävät sijoituskohteet niiden ehtoineen ja riskiluokkineen.

Yhtiön mukaan sen ja sen päämiesten mahdollisuus viime kädessä valvoa ja varmistua asiakkaan valinnoista, vakuutuksista ja muusta asiakkaan antamasta tiedosta perustuu asiakkaan allekirjoituksellaan vahvistamiin dokumentteihin kunkin tuotteen osalta. Yhtiöllä ei ole perusteita kyseenalaistaa mitään asiakkaan allekirjoituksellaan vahvistamaa tietoa ja vakuutusta.

20.8.2018

FIVA 2/02.04/2018

Julkinen

Yhtiön näkemyksen mukaan VakSopL:n mukainen aikaisempi sijoituskokemus ja korostunut tiedonantovelvollisuus sekä huolellisuusvelvollisuus ovat Yhtiössä huomioitu hyvin. Yhtiö katsoo, että se ei ole toiminut VakSopL:n 2 luvun 5 §:n vastaisesti. Lisäksi Yhtiö katsoo, että Finanssivalvonnan tarkastuksessaan havaitsemien korjausta vaativien asioiden osalta kyseessä ei ole laiminlyönti eikä tahallinen toiminta.

Finanssivalvonnan kanta

Finanssivalvonta toteaa, että Yhtiö on toiminut SEB Life International -nimisen yhtiön vakuutusasiamiehenä ja siten vakuutuseduksesta annetun lain (570/2005) 1 luvun 4 §:n mukaan sen on tullut noudattaa VakSopL:n 5 §:ssä vakuutuksenantajille säädettyä tiedonantovelvollisuutta.

Finanssivalvonta toteaa, että suoritettussa tarkastuksessa otannan vakuutusasiakkaista suurin osa on ollut yli 70-vuotiaita vakuutukseen liitettäviä strukturoituja sijoituskohteita koskevia sopimuksia tehdessään. Yhtiö on esittänyt, että valtaosa Yhtiön sijoitussidonnaisista asiakkaista on ollut pitkäaikaisia sopimusasiakkaita ja näin ollen he ovat omanneet keskimääräistä pitemmän kokemuksen sijoitussidonnaisista vakuutuksista sen elementteineen. Tältä osin Finanssivalvonta toteaa, että asiakassuhteen mahdollinen pitkäaikaisuus ja asiakkaan kokemus sijoitussidonnaisista vakuutuksista yleensä ei sellaisenaan tarkoita vielä sitä, että asiakkaalla on aikaisempaa kokemusta nimenomaan strukturoiduista sijoituskohteista.

Tarkastuksessa on käynyt ilmi, että useiden asiakkaiden vakuutusten sisällä on tehty runsaasti liiketoimia ja vakuutuksiin liitettäviä sijoituskohteita on vaihdettu edestakaisin. Yhtiön merkintälomakkeista on ilmennyt, että asiakkaiden maksamat merkintä- ja lunastuspalkkiot ovat olleet 2–3 prosenttia merkintäsummasta. Finanssivalvonta katsoo, että tarkastusotannan asiakkaiden maksamia merkintä- ja lunastuspalkkioita voidaan pitää merkittävänä osana sijoitusten tuottopotentialista erityisesti, kun otetaan huomioon, että vakuutuksista on peritty myös vuotuisia kuluja.

Yhtiö on esittänyt, että SEB:n allekirjoitusdokumenteilla ja tuotemateriaaleilla on varmistettu asiakkaan ymmärrys itse vakuutustuotteesta ja siihen liittyvistä sijoituskohteista. Tältä osin Finanssivalvonta toteaa, että SEB:n ”Hyväksymislausunto Monimutkaisten sijoituskohteiden riskiselvityksen hyväksyminen” -nimisellä vakiomuotoisella asiakirjalla, joka asiakkaiden on tullut allekirjoittaa ennen kuin he ovat voineet sijoittaa monimutkaiseen sijoitustuotteeseen, asiakkaat ovat vakuuttaneet muun ohella lukeneensa kaiken asiaankuuluvan markkinointiaineiston (kuten tarjouskirjeen, rahastoesitteen jne.) ja ymmärtäneensä täydellisesti kyseiseen sijoitustuotteeseen liittyvät taloudelliset riskit.

20.8.2018

FIVA 2/02.04/2018

Julkinen

Ottaen huomioon edellä strukturoitujen sijoituskohteiden markkinointiaineistosta todettu, Finanssivalvonta toteaa, ettei ole uskottavaa, että asiakkaat olisivat asiakastapaamisten aikana tosiasiallisesti voineet perehtyä kaikkeen asiaankuuluvaan markkinointiaineistoon ja ymmärtää täydellisesti kyseessä oleviin strukturoituihin sijoituskohteisiin liittyvät taloudelliset riskit. Näin ollen asiakkaan antamaa muodollista vakuutusta kaiken aineiston lukemisestaan ja tuotteeseen liittyvien riskien ymmärtämisestään ei sellaisenaan voida katsoa riittäväksi osoitukseksi siitä, että asiakkaille on annettu vakuutukseen liittyvistä strukturoiduista sijoituskohteista tarpeelliset tiedot. Lisäksi Finanssivalvonta toteaa, että Yhtiön käyttämistä useista eri lomakkeista ilmenevät tiedot asiakkaan aikaisemmasta sijoituskokemuksesta ja sijoittamisen tavoitteista ovat olleet osittain ristiriitaisia keskenään. Yhtiö ei ole pystynyt osoittamaan, että se siten olisi selvittänyt asianmukaisesti asiakkaiden aikaisemman sijoituskokemuksen ja sijoittamisen tavoitteet tiedonantovelvollisuuden täyttämiseksi. Yhtiön väitteeseen siitä, että SEB:n tarjoama vakuutus tuotteiden materiaali on täyttänyt kaikki viranomaisten määräykset ja ohjeet Finanssivalvonta toteaa, ettei Finanssivalvonta ole ollut hyväksymässä kyseessä olevaa materiaalia.

Ottaen lisäksi huomioon, että kyseessä ovat olleet iäkkäät asiakkaat ja vakuutukseen liittyvänä sijoituskohteena monimutkaiset sijoituskohteet, Finanssivalvonta katsoo, että Yhtiöllä on ollut korostunut tiedonantovelvollisuus kyseessä olevien monimutkaisten sijoituskohteiden ominaisuuksista, niihin liittyvistä maksuista ja kuluista sekä niihin liittyvistä riskeistä. Näin ollen Yhtiön on tullut antaa kyseessä oleville asiakkaille myös lisäinformaatiota.

Finanssivalvonta katsoo, että Yhtiön ammattimaisena toimijana tulee osoittaa, että se on menetellyt asianmukaisesti ja huolellisesti, ja että se on täyttänyt sille laissa säädetyt velvollisuutensa. Saadun selvityksen perusteella Finanssivalvonta katsoo asiassa jääneen selvittämättä, että Yhtiö on täyttänyt tiedonantovelvollisuutensa vakuutukseen liittyviä strukturoituja sijoituskohteita koskevien tarpeellisten tietojen osalta ennen niitä koskevien sopimusten päättämistä.

Edellä mainituilla perusteilla Finanssivalvonta katsoo, että Yhtiö on laiminlyönyt noudattaa VakSopL:n 2 luvun 5 §:n 1 momenttia.

4 Laiminlyönteihin soveltuvat hallinnolliset seuraamukset

4.1 Julkinen varoitus

4.1.1 Sovellettavat säännökset

FivaL 5 §:n (14.12.2012/752) 1 momentin 17-kohdan mukaan *muulla finanssimarkkinoilla toimivalla* tarkoitetaan vakuutus edustuksesta

20.8.2018

FIVA 2/02.04/2018

Julkinen

annetussa laissa (570/2005) tarkoitettua vakuutusedustajaa mukaan lukien mainitun lain 2 §:n 3 momentissa tarkoitettu ulkomainen vakuutusedustaja.

FivaL:n 39 §:n (14.12.2012/752) 1 momentin mukaan Finanssivalvonta antaa valvottavalle ja muulle finanssimarkkinoilla toimivalle julkisen varoituksen, jos tämä tahallaan tai huolimattomuudesta menettelee muiden kuin 38 §:n 1 momentissa taikka 40 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettujen finanssimarkkinoita koskevien säännösten tai niiden nojalla annettujen määräysten vastaisesti. Valvottavalle julkinen varoitus annetaan myös, jos valvottava tahallaan tai huolimattomuudesta menettelee toimilupansa ehtojen tai toimintaansa koskevien sääntöjen vastaisesti. Pykälän 2 momentin mukaan julkinen varoitus voidaan antaa edellyttäen, ettei asia kokonaisuutena arvioiden anna aiheutta ankarampiin toimenpiteisiin.

FivaL:n 42 §:n (14.12.2012/752) 1 momentin mukaan Finanssivalvonta voi jättää julkisen varoituksen antamatta, jos:

- 1) 39 §:ssä tarkoitettu on oma-aloitteisesti ryhtynyt riittäviin toimenpiteisiin virheen korjaamiseksi välittömästi virheen havaitsemisen jälkeen ja ilmoittanut virheestä viivytyksettä Finanssivalvonnalle, eikä virhe tai laiminlyönti ole vakava tai toistuva;
- 2) virheellistä menettelyä on pidettävä vähäisenä; tai
- 3) julkisen varoituksen antamista on muutoin pidettävä ilmeisen kohtuuttomana.

4.1.2 Julkisen varoituksen antaminen

Koska Yhtiö on FivaL:n 5 §:n 1 momentin 17 kohdan mukainen muu finanssimarkkinoilla toimiva, FivaL:n 39 §:ssä tarkoitettu julkista varoitusta koskeva hallinnollinen seuraamus tulee sovellettavaksi Yhtiön VakSopL:n vastaisen menettelyn osalta.

Koska päätöksen kohdissa 3.2.2, 3.2.3 ja 3.4.2 todetuissa laiminlyönneissä ei ole kyse FivaL:n 38 §:n 1 momentissa tai 40 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettujen säännösten tai määräysten vastaisesta toiminnasta, soveltuva hallinnollinen seuraamus on FivaL:n 39 §:ssä tarkoitettu julkinen varoitus.

Yhtiö kiistää menetelleensä SipaL:n 10 luvun 4 §:n 1 momentin ja säännöstä täydentävien Finanssivalvonnan määräysten vastaisesti ja toteaa, että kyseessä ei ole ollut Yhtiön laiminlyönti eikä tahallinen toiminta. Yhtiö kiistää myös toimineensa VakSopL:n 2 luvun 5 §:n 1 momentin vastaisesti ja toteaa, että kyseessä ei ole ollut tältäkkään osin Yhtiön laiminlyönti eikä tahallinen toiminta.

Finanssivalvonta katsoo, että sijoitusneuvonnan tarjoamiseksi Yhtiön asiakkailta hankkimissa tiedoissa ja sen tekemisissä soveltuvuusarvioinneissa on ollut useita erilaisia ja eriasteisia epäjohtonmukaisuuksia ja puutteita, jotka ovat olleet osin systemaattisia.

20.8.2018

FIVA 2/02.04/2018

Julkinen

Lisäksi Finanssivalvonta katsoo, ettei Yhtiö ole täyttänyt tiedonantovelvollisuuttaan vakuutukseen liittyviä strukturoituja sijoituskohteita koskevien tarpeellisten tietojen osalta ennen tällaisia sijoituskohteita koskevien sopimusten päättämistä.

Finanssivalvonta katsoo, ottaen huomioon laiminlyöntien laadun ja laajuuden, sijoitusneuvojen ja vakuutus sopimusten kohteena olevat iäkkäät asiakkaat ja heille tarjottujen sijoitustuotteiden monimutkaisuus sekä Yhtiön aseman ammattimaisena toimijana, että laiminlyöntejä ei voida kokonaisuutena arvioiden pitää FivaL:n 42 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetulla tavalla vähäisinä eikä asiassa ole tullut esille FivaL:n 42 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaisia seikkoja, joiden perusteella julkisen varoituksen antamista voitaisiin muutoin pitää ilmeisen kohtuuttomana. Yhtiö ei ole esittänyt muitakaan seikkoja, joiden perusteella julkisen varoituksen FivaL:n 42 §:n 1 momentin perusteella voisi jättää antamatta. Näin ollen asiassa on annettava julkinen varoitus.

Kohdissa 3.2.2, 3.2.3 ja 3.4.2 mainituilla perusteilla Finanssivalvonta katsoo, että Yhtiön toiminta on ollut vähintään huolimaton. Yhtiön menettely asiassa osoittaa huolimattomuutta myös sen hallituksen menettelyssä. Finanssivalvonta antaa Finanssivalvonnasta annetun lain 39 §:n 1 momentin nojalla Aalto Pankkiiriliike Oy:lle julkisen varoituksen sijoituspalvelulain 10 luvun 4 §:n 1 momentin ja edellä mainittujen säännöistä täydentävien Finanssivalvonnan määräysten sekä vakuutus sopimuslain 5 §:n 1 momentin vastaisesta menettelystä.

Finanssivalvonta toteaa, että asia ei kokonaisuutena arvioiden anna aiheutta ankarampiin toimenpiteisiin FivaL:n 39 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla.

4.2 Seuraamusmaksu

4.2.1 Sovellettavat säännökset

FivaL:n 40 §:n (14.12.2012/752) 1 momentin mukaan seuraamusmaksu määrätään sille, joka tahallaan tai huolimattomuudesta laiminlyö tai rikkoo SipaL 15 luvun 2 §:ssä tarkoitettuja säännöksiä tai päätöksiä.

SipaL:n 15 luvun 2 §:n (8.8.2014/623) 1 momentin 5 kohdan mukaan FivaL:n 40 §:ssä tarkoitettuja säännöksiä ja päätöksiä, joiden laiminlyönnistä tai rikkomisesta määrätään seuraamusmaksu, ovat tämän lain 10 luvun 9 §:n säännökset liiketoimista ja palveluista säilytettävistä tiedoista.

SipaL:n 15 luvun 2 §:n (8.8.2014/623) 6 momentin mukaan Finanssivalvonnasta annetun lain 40 §:n 1 momentissa tarkoitettuja säännöksiä ovat tämän pykälän 1, 2 ja 5 momentissa säädetyn lisäksi

20.8.2018

FIVA 2/02.04/2018

Julkinen

kyseisissä momenteissa tarkoitettuja säännöksiä koskevat tarkemmat säännökset ja määräykset.

FivaL:n 42 §:n (14.12.2012/752) 2 momentin mukaan Finanssivalvonta voi seuraamusmaksun määräämisen sijaan antaa julkisen varoituksen 1 momentin 2 ja 3 kohdassa säädetyillä perusteilla².

4.2.2 Seuraamusmaksun määräämisen edellytykset

Yhtiön mukaan se on pyrkinyt toimimaan SipaL:n 10 luvun 9 §:n 1 momentin ja säännöstä täydentävien Finanssivalvonnan määräysten mukaisesti ja säilyttänyt laaja-alaisesti tietoa sijoitusneuvontana tarjotusta sijoituspalvelusta. Yhtiö toteaa edelleen, että Finanssivalvonnan tarkastuksessa havaittujen korjausta vaativien asioiden osalta kyseessä ei ole laiminlyönti eikä tahallinen toiminta.

Finanssivalvonta toteaa, viitaten päätöksen kohdassa 3.3.2 todettuun, että Yhtiö on useissa tapauksissa laiminlyönyt noudattaa sijoitusneuvontaan liittyviä dokumentointivaatimuksia ja näin ollen tapahtumien kulkua ei jälkikäteen ole mahdollista todentaa. Finanssivalvonta katsoo Yhtiön toimineen vähintään huolimattomasti, joten edellytykset seuraamusmaksun määräämiselle ovat olemassa.

FivaL:n 42 §:n 2 momentin mukaan Finanssivalvonta voi seuraamusmaksun määräämisen sijaan antaa julkisen varoituksen pykälän 1 momentin 2 ja 3 kohdassa säädetyillä perusteilla, eli jos virheellistä menettelyä on pidettävä vähäisenä tai jos seuraamusmaksun määräämistä on muutoin pidettävä ilmeisen kohtuuttomana.

Finanssivalvonta toteaa, että sijoitusneuvonnan tarjoamisessa asiakkailta hankittujen tietojen, soveltuvuusarviointien ja sijoitusneuvojen dokumentointi on edellytyksenä sille, että jälkikäteen voidaan todentaa onko asiakkaille suositeltu kyseisessä tapauksessa asiakkaan taloudellinen asema, sijoituskokemus ja -tietämys sekä sijoitustavoitteet huomioon ottaen soveltuvia sijoitustuotteita. Dokumentointivelvoitteen tarkoituksena on varmistaa asiakkaansuojan toteutuminen, eli se, että sijoitusneuvojalla on sijoitusneuvoa antaessaan käytettävissään oikeat ja ajantasaiset tiedot asiakkaalle soveltuvan sijoitusneuvon antamiseksi. Tietojen dokumentoinnin laiminlyönti heikentää sijoituspalvelun tarjoajan mahdollisuuksia havaita sijoitusneuvonnassaan mahdollisesti olevia puutteita ja lisää siten väärinmyyntiriskiä. Dokumentointivelvoitteen tärkeyttä osoittaa se, että sen rikkominen on säädetty seuraamusmaksun alaiseksi.

Finanssivalvonta katsoo, ottaen huomioon sijoitusneuvontaan liittyvien tietojen dokumentointia koskevien säännösten ja määräysten tavoitteet

² Virheellisen menettelyn vähäisyys tai seuraamusmaksun määräämisen ilmeinen kohtuuttomuus.

20.8.2018

FIVA 2/02.04/2018

Julkinen

sekä Yhtiön tekemien laiminlyöntien laadun ja laajuuden, että Yhtiön virheellistä menettelyä ei voida kokonaisuutena arvioiden pitää vähäisenä. Asiassa ei myöskään ole tullut esille seikkoja, joiden johdosta seuraamusmaksun määräämistä olisi muutoin pidettävä ilmeisen kohtuuttomana. Kokonaisuutena arvioiden julkista varoitusta ei voida pitää riittävänä seuraamuksena Yhtiön laiminlyönneistä.

Edellä mainituilla perusteilla Finanssivalvonta katsoo, että edellytykset seuraamusmaksun määräämiselle ovat olemassa.

4.2.3 Seuraamusmaksun mitoittaminen

FivaL:n 41 §:n 2 momentin (18.3.2016/176) mukaan seuraamusmaksun määrä perustuu kokonaisarviointiin. Seuraamusmaksun määrää arvioitaessa on otettava huomioon menettelyn laatu, laajuus ja kestoaika sekä tekijän taloudellinen asema. Lisäksi arvioinnissa on otettava huomioon menettelyllä saavutettu hyöty ja sillä aiheutettu vahinko, jos ne ovat määritettävissä, tekijän yhteistyö Finanssivalvonnan kanssa asian selvittämiseksi ja toimenpiteet rikkomisen toistumisen estämiseksi, aiemmat finanssimarkkinoita koskeviin säännöksiin kohdistuneet rikkomukset ja laiminlyönnit sekä menettelyn mahdolliset vaikutukset rahoitusjärjestelmän vakaudelle.

FivaL 41 §:n (8.8.2014/611) 3 momentin mukaan seuraamusmaksu saa olla enintään kymmenen prosenttia oikeushenkilön tekoa tai laiminlyöntiä edeltävän vuoden liikevaihdosta, kuitenkin enintään kymmenen miljoonaa euroa.

FivaL 41 §:n 7 momentin (23.10.2015/1279) 1 kohdan mukaan liikevaihdolla tarkoitetaan luottolaitoksen ja sijoituspalveluyrityksen osalta EU:n vakavaraisuusasetuksen (EU 575/2013) 316 artiklan mukaisesti laskettua tuottojen määrää.

Yhtiön tekemät laiminlyönnit ovat tapahtuneet vuosina 2016 ja 2017. Yhtiön laiminlyönnejä edeltävien vuosien EU:n vakavaraisuusasetuksen 316 artiklan mukaisesti laskettujen tuottojen määrät ovat olleet 1 871 070 euroa (vuosi 2015) ja 1 699 377 € (vuosi 2016).

Finanssivalvonta on seuraamusmaksun määrää harkitessaan kokonaisarvioinnissaan ottanut erityisesti huomioon Yhtiön huolimattoman menettelyn laadun, laajuuden ja kestoajan. Yhtiön tekemät laiminlyönnit ovat olleet osin systemaattisia ja sellaisina laadultaan vakavia, koska ne ovat jatkuvasti ilmenneet Yhtiön sijoituspalvelutoiminnassa ja sen antamassa sijoitusneuvonnassa. Yhtiö on ammattimaisena sijoituspalvelun tarjoajana laiminlyönyt noudattaa asiakkaansuojan kannalta keskeistä vaatimusta dokumentoida selonottovelvollisuuteen liittyviä asiakastietoja sekä sijoitusneuvoja ja niiden perusteluja säännösten ja määräysten edellyttämällä tavalla. Yhtiö on kyseessä olevalla moitittavalla

20.8.2018

FIVA 2/02.04/2018

Julkinen

menettelyllään aiheuttanut riskin siitä, että sen antamat sijoitusneuvot eivät ole olleet asiakkaille soveltuvia.

Suorittamansa kokonaisarvioinnin perusteella Finanssivalvonta määrää Aalto Pankkiiriliike Oy:lle seuraamusmaksun määrältään 20 000 euroa.

FINANSSIVALVONTA³

Anneli Tuominen
johtaja

Pirjo Kyyrönen
johtava lakimies,
johtokunnan sihteeri

Lisätietoja antaa johtava neuvonantaja Sonja Lohse, p. 09 183 5311

Liite Valitusosoitus

³ Finanssivalvonnan työjärjestyksen 8 §:n 1 momentin mukaisesti johtokunnan päätöksestä tehdyn toimituskirjan allekirjoittavat johtaja ja asian esittelijä tai hänen sijastaan johtokunnan sihteeri.

20.8.2018

FIVA 2/02.04/2018

Julkinen

Liite päätökseen

Valitusosoitus

Tähän päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta Helsingin hallinto-oikeudelta valituksella, joka on tehtävä kirjallisesti.

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun.

Jos päätös on postitettu saantitodistusta vastaan, tiedoksisaantipäivä ilmenee todistuksesta. Saantitodistus liitetään valitusasiakirjoihin. Jos päätös on postitettu tavallisena kirjeenä, sen katsotaan tulleen tiedoksi seitsemän (7) päivän kuluessa postituspäivästä, jollei muuta ilmene. Jos päätös on toimitettu tiedoksi muulla tavalla esim. saantitodistusta vastaan jollekin muulle henkilölle kuin päätöksen saajalle (sijaistiedoksianto), katsotaan päätöksen saajan saaneen päätöksen tiedoksi kolmantena päivänä saantitodistuksen osoittamasta päivästä.

Valituskirjelmä on toimitettava Helsingin hallinto-oikeudelle valitusajan kuluessa.

Valituskirjelmässä, joka on osoitettava Helsingin hallinto-oikeudelle, on ilmoitettava

1. päätös, johon muutosta haetaan,
2. miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi,
3. perusteet, joilla muutosta vaaditaan,
4. valittajan nimi ja kotikunta sekä
5. puhelinnumero ja postiosoite, johon asiaa koskevat ilmoitukset voidaan valittajalle toimittaa

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on lisäksi ilmoitettava tämän nimi ja kotikunta.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä.

Valituskirjelmään on liitettävä

1. päätös, johon muutosta haetaan, alkuperäisenä tai jäljennöksenä,
2. todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta sekä
3. asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu päätöksen tehneelle viranomaiselle.

Asiamiehen on liitettävä valituskirjelmään valtakirjansa, jollei valittaja ole valtuuttanut häntä suullisesti Helsingin hallinto-oikeudessa. Asianajajan ja yleisen oikeusavustajan tulee esittää valtakirja ainoastaan, jos Helsingin hallinto-oikeus niin määrää.

Jos viranomaiselle toimitetussa sähköisessä asiakirjassa on selvitys asiamiehen toimi-vallasta, asiamiehen ei tarvitse toimittaa valtakirjaa. Helsingin hallinto-oikeus voi kuitenkin määrätä valtakirjan toimitettavaksi, jos sillä on aihetta epäillä asiamiehen toimivaltaa tai sen laajuutta.

20.8.2018

FIVA 2/02.04/2018

Julkinen

Valituskirjelmä voidaan toimittaa Helsingin hallinto-oikeudelle henkilökohtaisesti, postitse maksettuna postilähetyksenä taikka asiamiestä tai lähettiä käyttäen. Postittaminen tai kirjelmän toimittaminen lähetin välityksellä on lähettäjän vastuulla. Valituksen on saavuttava Helsingin hallinto-oikeuteen viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen aukioloajan päättymistä.

Valituskirjelmä voidaan toimittaa myös sähköisessä muodossa. Sähköisen asiakirjan tulee olla perillä siten, että se on ennen valitusajan päättymistä käsiteltävässä muodossa Helsingin hallinto-oikeuden vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä. Sähköinen viesti toimitetaan viranomaiselle lähettäjän omalla vastuulla.

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>.

Helsingin hallinto-oikeuden voimassaolevat oikeudenkäyntimaksut voi tarkistaa osoitteesta www.oikeus.fi. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Yhteystiedot

Helsingin hallinto-oikeus
Radanrakentajantie 5
00520 Helsinki
Puhelin 029 56 42000
Faksi 029 56 42079
Sähköposti helsinki.hao@oikeus.fi